

Dnr: 43-2016:10717
43-2016:10718
43-2016:10719
43-2016:10720
43-2016:10721
43-2016:10722
43-2016:10723

Hjo kommun

kommunen@hjo.se

Beslut för Hjo kommun

efter tillsyn av utbildningen i Hjo kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hjo kommun att senast **den 1 juni 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen inom förskoleklass och grundskola, fritidshem, grundsärskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning

Skolinspektionen konstaterar att Hjo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Grundsärskolan

- Hemkommunen ser till mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologiskt, medicinsk och social bedömning. (7 kap. 5 § skollagen)

Gymnasieskolan

- Hemkommunen erbjuder utbildning på introduktionsprogram i enlighet med författningarnas krav. (15 kap. 30 § och 17 kap. 7§ och 16–17 §§ skollagen)

Gymnasiesärskolan

- Hemkommunen ser till att ett beslut om mottagande föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. (18 kap. 5 § skollagen)

Vuxenutbildningen

- För de som har rätt till utbildning i svenska för invandrare verkar hemkommunen aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning. (20 kap. 10, 28-29 §§ skollagen)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning är flexibel till arbetsformer, tid och bedrivs kontinuerligt under hela året så att den möter varje elev utifrån dennes behov och förutsättningar. (20 kap. 2, 16, 24 §§ skollagen, 2 kap. 18, 19, 25 §§ förordningen om vuxenutbildning, Lvux 12, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.4 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att särskild utbildning för vuxna är flexibel så att den möter varje elev utifrån dennes behov och förutsättningar och bedrivs kontinuerligt under hela året. (21 kap. 2, 10 och 13 §§ skollagen, 2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning, Lvux 12, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.4 Rektorns ansvar)

- Hemkommunen tar ansvar för att det för varje elev inom kommunal vuxenutbildning upprättas en individuell studieplan, att planen innehåller uppgifter i enlighet med författningarnas krav och att de informeras när planen revideras. (20 kap. 8 § skollagen; 2 kap 16 § förordning om vuxenutbildning)

Åtgärder

Grundsärskolan

- Hjo kommun ska se till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Gymnasieskolan

- Hjo kommun ska se till att det finns om en plan för utbildningen för varje introduktionsprogram som erbjuds i kommunen.

Gymnasiesärskolan

- Hjo kommun ska se till att mottagandet i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Vuxenutbildningen

- Hjo kommun ska verka aktivt för att nå ut till dem i kommunen som har rätt till svenska för invandrare för att motivera dem att delta i sådan utbildning.
- Hjo kommun ska se till att såväl kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning för vuxna bedrivs kontinuerligt under hela året.
- Hjo kommun ska se till att det för varje elev inom kommunal vuxenutbildning upprättas en individuell studieplan som omfattar elevens hela utbildning.

Utveckling av utbildningen inom grundsärskola, gymnasieskola och vuxenutbildning

Skolinspektionen konstaterar att Hjo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Hjo kommun ska följa upp resultaten av utbildningen inom grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av resultaten av utbildningen ska hjo kommun besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Hjo kommun ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa.
- Hjo kommuns systematiska kvalitetsarbete för grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen gällande uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planeringen för att genomföra dessa ska dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att Hjo kommun i flera avseenden tar ett övergripande ansvar för skolväsendet i kommunen genom att ge de förutsättningar som behövs för att bedriva en verksamhet som motsvarar kraven i exempelvis förskola, fritids och grundskolan. Det finns också ett pågående arbete med att följa upp och utveckla dessa verksamheter.

Däremot visar tillsynen att det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå är bristfälligt inom andra skolformer. Både för grundsärskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen saknas det på huvudmannanivå dokumenterade uppföljningar. Att det på skolenhetsnivå görs en viss uppföljning är inte tillräckligt. Utan uppföljning har huvudmannen inte heller möjlighet att analysera orsaker till resultaten och fatta välgrundade beslut om prioriteringar av nödvändiga utvecklingsinsatser. Därför är det angeläget att en sådan kontinuerlig uppföljning och analys kommer till stånd.

Tillsynen visar även att det finns några andra brister inom framförallt gymnasieskolan och vuxenutbildningen som behöver åtgärdas. För vuxenutbildningen behöver kommunen säkerställa att man når samtliga grupper som kan vara aktuella för utbildning i svenska för invandrare. Man behöver också se till att utbildning erbjuds kontinuerligt under året samt att elever som deltar har endast en individuell studieplan som omfattar hela utbildningen. Gällande gymnasieskolan ska huvudmannen se till att det för varje introduktionsprogram finns en plan för utbildningen som motsvarar kraven på en sådan plan. Med ett kontinuerligt och självständigt systematiskt kvalitetsarbete på plats är det möjligt att dessa brister redan hade uppmärksammats av huvudmannen.

Beträffande särskolan visar tillsynen att kommunen behöver säkerställa att alla beslut om mottagande fattats på korrekt sätt. Det finns elever som bor i kommunen och går i grundsärskolan och gymnasiesärskolan för vilka det saknas vissa bedömningar som ska vara underlag för det beslut som ska fattas om mottagande i grund- och gymnasiesärskola. Att dessa bedömningar finns gjorda och ingår i den utredning som ska ligga till grund för beslutet om mottagande i dessa skolformer är en viktigt rättssäkerhetsfråga för denna elevgrupp, varför detta behöver ses över och åtgärdas.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen grundskola, gymnasieskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning

Prövande av om sökande tillhör målgrupp för grund- och gymnasieskolan

Skolinspektionen bedömer att Hjo kommun inte ser till att mottagandet i grundskolan och gymnasieskolan föregås av en utredning som omfattar pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning såsom skollagen kräver. Skolinspektionens bedömning görs mot bakgrund av att det finns ett antal elever mottagna i grundskolan och gymnasieskolan, som har Hjo kommun som hemkommun, och som saknar en eller flera bedömningar vilka ska finnas innan beslut fattas om eleven ska tas emot i dessa båda skolformer. Dessa elever är således mottagna i grundskolan och gymnasieskolan på ett bristfälligt underlag. Det är en viktig rättssäkerhetsfråga att beslut om mottagande i grundskola och gymnasieskolan alltid görs utifrån kompletta underlag.

Enligt skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundskolan. Frågan om mottagande i grundskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

I skollagen står det vidare att hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasieskolan. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § skollagen ska göras inför beslut om mottagande i grundskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2011/12:50 s. 112) framgår att med andra skäl avses att det saknas en tillräckligt aktuell och tillförlitlig utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. När det gäller en elev som har gått i grundskolan och som endast har en lindrig utvecklingsstörning kan ett annat skäl vara att det med hänsyn till elevens utveckling inte går att utesluta att eleven inte längre tillhör gymnasieskolans målgrupp.

Det framgår av intervjuer och dokumentstudier att det saknas social och/eller pedagogisk bedömning för några elever som mottagits i grundskolan och gymnasieskolan. Av den redovisning som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen framgår att det för någon elev i grundskolan saknas en social bedömning, trots att eleven gått lång tid i grundskolan. Hjo kommun har ingen egen gymnasieskola, men ett antal elever med Hjo kommun som hemkommun är mottagna i gymnasieskolan men får sin utbildning i andra kommuner. Av den redovisning som Skolinspektionen tagit del av gällande elever mottagna i gymnasieskolan framgår att det för en elev saknas en social bedömning och för en annan elev saknas både en social och en pedagogisk bedömning inför beslut om mottagande i gymnasieskolan.

I intervju med inskrivningsansvarig rektor för grund- och gymnasieskolan framgår att ansvariga i kommunen känner till att det saknas vissa bedömningar och rektorn uppger att de letat, men inte funnit dessa bedömningar. Även verksamhetschefen och

utvecklings- och elevhälsochefen bekräftar att det saknas vissa bedömningar i utredningen för elever i grund- och gymnasiesärskolan, men säger att det i kommunen finns en tydlig struktur för mottagandet när det tillkommer nya elever i grund- och gymnasiesärskolan. Då ser de alltid till att alla bedömningar finns i utredningarna. Beträffande de bedömningar som ännu saknas uppger utvecklings- och elevhälsochefen att dessa ska göra så snart som möjligt.

Plan för utbildningen i gymnasieskolans introduktionsprogram

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utbildningen vid introduktionsprogrammen i Hjo kommun. Det saknas vid tillsynen en plan för utbildningen för de introduktionsprogram som erbjuds i kommunen. Eftersom det, till skillnad från en utbildning vid nationella program, saknas nationellt fastställda programmål och programstruktur för introduktionsprogrammen blir planen för utbildningen på ett introduktionsprogram ett viktigt dokument. Det är denna plan, tillsammans med elevernas individuella studieplaner, som beskriver vilken utbildning eleverna ges och har rätt att fullfölja. Att plan för utbildningen vid introduktionsprogram saknas medför att utbildningens struktur och upplägg blir otydligt, vilket i sin tur innebär svårigheter att planera, genomföra, följa upp och utveckla utbildningen målinriktat.

Skollagen anger att utbildningen vid ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som huvudmannen beslutar. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 455 och 805) ska elever inom introduktionsprogrammen ha samma rätt som elever inom ett nationellt program i dag har att fullfölja sin utbildning. Denna rättighet kopplas till den plan för utbildningen som huvudmannen för utbildningen ska fastställa. Av planen bör utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll framgå.

Av de intervjuer som genomförts vid tillsynen framgår att det inte finns någon plan för utbildningen gällande introduktionsprogrammen. Det har, enligt verksamhetschef och elevhälsochef, inte tagits något beslut från huvudmannens sida gällande innehållet på introduktionsprogrammen. Utbildningen är istället helt individuellt planerad för eleverna, uppger de. Motsvarande uttrycker även de politiska företrädarna som intervjuats. Även studie- och yrkesvägledaren uppger att hon inte tagit del av någon plan för utbildningen gällande introduktionsprogrammen.

Att aktivt verka för att nå ut till möjliga deltagare i svenska för invandrare

Skolinspektionen bedömer att Hjo kommun inte tillräckligt aktivt verkar för att nå ut och motivera till deltagande i utbildning i svenska för invandrare. Bedömningen görs eftersom de kanaler som vid tillsynen finns för att nå ut framförallt är knutna till kommunens mottagande och till Arbetsförmedlingen. Detta innebär att det framförallt är de individer som slussats vidare av andra aktörer eller som själva har sökt sig till kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare som får information. Att enbart informera om utbildningen är inte heller detsamma som att aktivt verka och motivera att personer deltar i skolformen. Att det på kommunens hemsida dessutom enbart finns information på svenska kan göra det ännu svårare för möjliga elever att få information om den utbildning i svenska för invandrare som erbjuds.

Enligt skollagen ska hemkommunen se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som har rätt att delta i sådan utbildning. Varje kommun ska aktivt verka för att nå

dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Av intervjuer med rektorn och studie- och yrkesvägledare framgår att insatserna för att aktivt nå och motivera elever att påbörja utbildning i svenska för invandrare är begränsade. Rektorn berättar i intervju och i komplettering att de potentiella eleverna kommer via introduktionsenheten (inom den så kallade etableringen) och Arbetsförmedlingen. Däremot, uttrycker rektorn, kan det vara svårt att nå de elever som kommer via exempelvis anhöriginvandring. Där har kommunen inga informationskanaler, uppger rektorn. Samtidigt, fortsätter hon, vet de att många blivande elever talar med andra elever som studerar eller har studerat inom svenska för invandrare och att de på så sätt kommer i kontakt med utbildningen. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hon inte känner till att det skulle gå ut någon annan information än den som ges till de nyanlända som kommer till kommunens boenden.

I intervju med lärare som undervisar svenska för invandrare uppger dessa att de själva inte har något uppdrag gällande att nå ut till möjliga elever. De uttrycker att de upplever att de som flyttar till Hjo kommun också kommer till utbildningen, men säger att de vet precis hur det går till. "Hjo är litet" säger en lärare. Lärarna hänvisar också till att det finns information på kommunens hemsida. När Skolinspektionen besöker hemsidan framgår att det endast finns en mycket kortfattad beskrivning av utbildning i svenska för invandrare, och att denna information enbart är på svenska.

Flexibel utbildning under hela året

Skolinspektionen bedömer att Hjo kommun inte bedriver utbildning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå liksom särskild utbildning för vuxna kontinuerligt under året. Inga av dessa utbildningar erbjuds under sommaren. Istället har det varit ett uppehåll motsvarande grundskolans och gymnasieskolans sommarlov. Skolinspektionen bedömer att tio veckor är för långt uppehåll för att utbildningen ska anses bedrivas kontinuerligt under hela året och det är inte tillräckligt att eleverna inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå erbjuds följa utbildning på distans under denna period.

Detta strider mot förordningen om vuxenutbildning som anger att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året.

Av intervjuerna framgår att undervisningen i kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna har ett uppehåll under sommaren. Lärare som undervisar inom vuxenutbildningen uppger att de har samma läsårstider som i grundskolan inom hela vuxenutbildningen, utom i svenska för invandrare. Under loven är det stängt i verksamhetens lokaler och alla lärare har ferietjänster, säger lärarna. Däremot bedrivs utbildningen i svenska för invandrare kontinuerligt, säger lärarna. Rektorn bekräftar att all vuxenutbildning, utom utbildning i svenska för invandrare följer det traditionella skolåret, det vill säga har ett uppehåll över sommaren, men uttrycker att eleverna kan läsa på distans under sommarmånaderna om de önskar. Beträffande eleverna inom särskild utbildning för vuxna, säger rektorn att de kanske skulle kunna lösa utbildning under sommaren i annan kommun, men uttrycker samtidigt att detta sannolikt skulle vara svårt för elevgruppen. Dock har de aldrig fått frågan, säger rektorn.

Individuella studieplaner inom vuxenutbildningen

Skolinspektionen bedömer att Hjo kommun inte tar ansvar för att det för varje elev upprättas en individuell studieplan som omfattar hela elevens utbildning. Om elev läser en utbildning inom vuxenutbildningen i Hjo kommun och samtidigt vuxenutbildning i en annan kommun, eller via distans, upprättas flera individuella studieplaner. Eleven har därmed inte en individuell studieplan som ger en helhetsbild av elevens utbildning. Hjo kommun har mot bakgrund av detta inte säkerställt att innehållet i den individuella studieplanen omfattar hela elevens utbildning.

Detta strider mot skollagen som anger att hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Den individuella studieplanen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna. I förarbetena till skollagen (prop. 2014/15:85, s.52-53 och 64) anges att skyldigheten att ansvara för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev läggs på hemkommunen. Vidare anges att för att den individuella studieplanen ska ge en helhetsbild av utbildningen är det viktigt att den, då det är aktuellt, omfattar individens hela planerade utbildning även om han eller hon har flera utbildningsanordnare eller studerar inom olika skolformer och nivåer. Hemkommunen ska ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev. Det medför att hemkommunen får en samordnande roll och uppgiften att säkerställa att innehållet omfattar hela utbildningen.

Studie- och yrkesvägledaren uppger i intervju att de elever som läser distansutbildningar i kombination med någon kurs som erbjuds i kommunen, liksom de elever som läser både i Hjo kommun och exempelvis i Skövde kommun har två individuella studieplaner. Studieplanerna sammanställs då inte i ett dokument, uppger hon.

Motivering till föreläggande som ingripande

Hjo kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Hjo kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Utveckling av utbildningen inom grundsärskola, gymnasieskola och vuxenutbildning

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå för grundsärskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen brister i Hjo kommun. Utredningen visar att huvudmannen inte har någon egen dokumenterad uppföljning av grundsärskolans resultat, vare sig avseende kunskapsresultat eller resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Därigenom finns inte heller några specifika utvecklingsåtgärder för denna verksamhet på huvudmannanivå. Trots att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå för grundsärskolan är detta inte tillräckligt. Det är inte heller tillräckligt att grundsärskolan ingår i det uppföljnings och utvecklingsarbete som finns för grundskolan, då grundsärskolans specifika förutsättningar och behov inte tydliggörs.

Vidare har huvudmannen inte heller något eget systematiskt kvalitetsarbete för gymnasieskolan eller vuxenutbildningen och har inte heller definierat utvecklingsåtgärder för dessa verksamheter. I den kvalitetsrapport som är dokumenterad

på skolenhetsnivå återfinns visserligen viss uppföljning av kunskapsresultat för den kommunala vuxenutbildningen, men däremot saknas sammanställning av resultat för särskild utbildning för vuxna och för gymnasieskolan. Det är inte heller tillräckligt att analyser av resultat samt identifikation av utvecklingsområden sker enbart på skolenhetsnivå. Även huvudmannen behöver göra en självständig uppföljning och analys för att avgöra vilka insatser som behövs från huvudmannens sida för att utveckla verksamheten i de olika skolformerna. Utan ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar alla de verksamheter som finns i kommunens skolväsende finns det risk för att brister i utbildningen inte synliggörs, och att eleverna i grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen därigenom begränsas i sin måluppfyllelse.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Av dokumentation och intervjuer framgår att huvudmannen inte har något specifikt dokumenterat kvalitetsarbete som gäller grundskolan. I den dokumentationen som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen finns ett systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå för grundskolan i vilket rektorn redovisar resultat, analyserar dessa och identifierar nya målområden. Det finns emellertid inget dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete från huvudmannen som berör grundskolans verksamhet och utvecklingsbehov. Rektorn för grundskolan berättar vid intervju att hon använder samma mall och riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet som grundskolorna i kommunen, men att hon anpassar dokumentationen för grundskolans verksamhet.

Verksamhetschefen och utvecklings- och elevhälsochefen uppger att grundskolans kvalitetsarbete ingår i grundskolans redovisning på huvudmannanivå. De uttrycker vidare att de emellertid inte kan följa upp elevernas kunskapsresultat statistiskt på samma sätt, då inte alla elever i grundskolan får betyg. Beträffande trygghet och studiero ingår grundskolan i grundskolans uppföljningsarbete. På frågan om hur huvudmannen får reda på grundskolans resultat uppger de att rektorn för grundskolan redovisar resultaten och beskriver verksamheten i grundskolan för huvudmannen.

De politiska representanterna uppger i intervjun att de inte följer upp grundskolans elever på samma sätt som de gör när det gäller grundskolans elever. Det gäller även arbetet med trygghet och studiero, där finns inte heller något specifikt som visar grundskolans resultat. Politikerna uppger dock att det sannolikt är något som kommer att förändras framöver.

Av intervjuerna som genomförts framgår att det på huvudmannanivå inte heller finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete för gymnasieskolan eller vuxenutbildningen. De politiska representanter som intervjuats uttrycker att de tidigare

inte haft någon uppföljning alls gällande dessa verksamheter eftersom den tidigare rektorn inte gjorde någon uppföljning. Nu får de rapporter och har haft samtal med rektorn, uttrycker de. Detta bekräftas av verksamhetschefen och utvecklings- och elevhälsochefen som uppger att huvudmannen nu har tagit del av den uppföljning som rektorn lämnat. Däremot har inte huvudmannen gjort någon egen uppföljning av resultaten i gymnasieskolan eller vuxenutbildningen. Det finns inte heller några dokumenterade utvecklingsåtgärder utifrån resultaten, uppger verksamhetschefen och utvecklings- och elevhälsochefen.

Nuvarande rektorn för vuxenutbildningen och gymnasieskolan berättar att hon skickar in de resultat till huvudmannen som hon tycker att de behöver se. Hon uttrycker att hon inte fått några direktiv eller frågor gällande vilka resultat som ska redovisas. Huvudmannen har tagit del av den kvalitetsredovisning som sammanställts i verksamheten, berättar rektorn och hon uppger att politiska representanter också besökt dem. Däremot finns det inga särskilda frågor som kommunen driver riktat mot just vuxenutbildningen eller gymnasieskolan. Det finns bara övergripande mål som gäller hela kommunen, uppger rektorn.

Skolinspektionen har också tagit del av "Redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet, Vuxenutbildningen Hjo läsåret 2016/17", vilket är det dokumenterade uppföljningsarbetet på skolenhetsnivå som sammanställts av rektorn för verksamheten. I dokumentet ges en utförlig beskrivning av verksamheten med mål och strategier. I löpande text beskrivs också det utvecklingsarbete som genomförts på skolenheten under året. Det finns även en viss sammanställning av kunskapsresultat i kurser inom kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare. Däremot saknas sammanställning av resultat i gymnasieskolan liksom resultat för särskild utbildning för vuxna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Hjo kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Hjo kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för utbildningen förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Hjo kommun uppfyller författningarnas krav inom området förutsättningar för utbildningen för verksamheterna förskola, fritidshem samt förskoleklass och grundskola.

Utveckling av utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Hjo kommun uppfyller författningarnas krav inom området utveckling av utbildningen gällande verksamheterna förskola, fritidshem samt förskoleklass och grundskola.

På Skolinspektionens vägnar

Helena Boëthius
Enhetschef

Ia Thun
Föredragande/Utreddare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Hjo kommun

Fakta om Hjo kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Hjo kommun under våren 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

Hjo kommun ligger i Västra Götalands län och har knappt 9 000 invånare. Administrativt är kommunledningen inte uppdelad i nämnder. Kommunstyrelsen har dock flera utskott, varav ett är utbildningsutskottet. Detta utskott bereder ärenden gällande utbildningsfrågor åt kommunstyrelsen. Hjo kommuns förvaltningsorganisation består av en förvaltning som är uppdelad i fem olika verksamhetsområden. Varje verksamhetsområde leds av en verksamhetschef. Barn och utbildning är det verksamhetsområde som ansvarar för utbildningsväsendet i kommunen.

Förskola

Enligt de dokument som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen finns det i augusti 2017 totalt 366 barn i nio förskolor i kommunen, varav sex är kommunala och tre med fristående huvudmän. Hjo kommun genomför tillsyn av dessa tre fristående förskolor vart tredje år.

Enligt Skolverkets statistik för 2016 hade Hjo kommun 17,5 barn per barngrupp, i jämförelse med 15,9 barn per barngrupp i riket.

Förskoleklass och grundskola

I Hjo kommun finns 6 kommunala grundskoleenheter med sammanlagt 112 elever i förskoleklass och 874 elever i grundskolans årskurser 1-9 (31 december 2016). En av de kommunala grundskoleenheterna har grundskola för årskurserna 7-9. Resterande grundskoleenheter har förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-6.

Fritidshem

I Hjo kommun är fritidshemmen placerade i anslutning till de kommunala grundskolorna. Det finns totalt nio fritidshem, varav ett av fritidshemmen är fristående. Hjo kommun utför tillsyn av det fristående fritidshemmet vart tredje år. Det finns 417 elever inskrivna i fritidshemmen enligt de dokument som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen.

Enligt Skolverkets statistik 2016 är den genomsnittliga elevgruppen på de kommunala fritidshemmen i Hjo kommun 37 elever. Det kan jämföras med genomsnittet för riket som var 40 elever enligt samma statistik. Andelen elever per personal i fritidshemmen är 11 elever mot rikets 13 elever.

Grundsärskola

I Hjo kommun finns en grundsärskoleenhet, Guldkroksskolans grundsärskola. Skolenheten har vid tiden för tillsynen 12 elever i årskurserna 1-9, varav sex elever läser ämnesområden och sex elever läser ämnen. Skolenheten ligger i samma lokaler som grundskolan Guldkroksskolan.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan i Hjo kommun består av en skolenhet som administrativt och organisatoriskt ingår i vuxenutbildningen. I gymnasieskolan erbjuds utbildning på tre introduktionsprogram. De två introduktionsprogram som pågår hösten 2017 är individuellt alternativ och språkintröduktion. Enligt uppgift från huvudmannen har gymnasieskolan sammanlagt 35 elever höstterminen 2017. Av dessa elever går åtta elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ och 28 elever på språkintröduktion. Hjo kommun erbjuder genom samverkansavtal med närliggande kommuner samtliga nationella program samt de introduktionsprogram som inte finns i kommunen.

Gymnasiesärskola

Hjo kommun bedriver inte utbildning inom gymnasiesärskolan i egen regi. Kommunen erbjuder utbildning inom gymnasiesärskolans nationella och individuella program genom ett samverkansavtal med andra kommuner i Skaraborgsområdet. För hemkommunens utredningsansvar inför mottagande i gymnasiesärskolan ansvarar rektorn för grundsärskolan.

Vuxenutbildning

Hjo kommun erbjuder vuxenutbildning i egen regi samt genom att köpa utbildning av andra kommuner och företag. Detta sker främst inom ramen för ett samverkansavtal med kommunerna i Skaraborgsregionen. Inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå erbjuder kommunen vissa kurser i egen regi och vissa kurser genom att köpa utbildning i andra kommuner. Utbildning på distans erbjuds via entreprenadavtal. Inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare erbjuder kommunen utbildning i egen regi. Särskild utbildning för vuxna erbjuds också i egen regi.

Enligt den verksamhetsredogörelse som huvudmannen inkommit med inför tillsynen fanns det inom kommunal vuxenutbildning i Hjo kommun 13 kursdeltagare på grundläggande nivå och 46 kursdeltagare på gymnasial nivå. I kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare fanns det 56 kursdeltagare i kommunen. I särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå fanns det fem kursdeltagare och i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå en kursdeltagare.

Enligt Skolverkets statistik för år 2016 var det i Hjo kommun 4,1 procent av den vuxna befolkningen som deltog i kommunal vuxenutbildning. Detta är högre än genomsnittet för riket som samma år var 3,8 procent. År 2016 var det i kommunen 5,3 procent av den vuxna befolkningen med kort utbildningsbakgrund som deltog i kommunal vuxenutbildning, vilket är i paritet med genomsnittet för riket.

Måluppfyllelse

Förskola

Skolinspektionen har genomfört en förskoleenkät under hösten 2016 för vårdnadshavare till barn i ett urval av kommunala och fristående förskolor i hela Sverige, däribland Hjo kommun. I enkäten svarar vårdnadshavarna på frågor inom områden som till exempel trygghet, trivsel och information om barnets utveckling. Resultaten visar att Hjo kommunala förskolor ligger i nivå med genomsnittet på de flesta av dessa frågeområden, förutom en fråga gällande bemanningen på förskolorna där Hjo kommun ligger under genomsnittet.

Fritidshem

För fritidshemmen finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för verksamheten.

Huvudmannen följer upp fritidshemmens måluppfyllelse. Utifrån en analys beslutar huvudmannen om utvecklingsåtgärder. Under innevarande läsår kommer en fördjupning av de nya avsnitten i läroplanen som lyfter fritidshemmens viktiga komplement till skolan att vara ett kommunövergripande utvecklingsområde för de kommunala fritidshemmen.

Förskoleklass och grundskola

Kunskapsresultat årskurs 3

Det finns ingen nationell sammanställd statistik över resultatet i grundskolan som visar andelen elever som uppnått kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där det finns kunskapskrav. Av skolans egen sammanställning av elevernas måluppfyllelse för läsåret 2015/16 framgår att 89 procent uppnådde de nationella kunskapskraven i ämnet svenska. I ämnet matematik var det 87 procent som uppnådde kraven, och i natur- och samhällsorienterade ämnena var det 98 respektive 97 procent som uppnådde kunskapskraven.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 visar att 81 procent av eleverna i årskurs 6 i Hjo kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen. Detta kan jämföras med motsvarande genomsnittliga andel i riket, som var 78 procent. Enligt den nationella statistiken varierade den genomsnittliga betygspoängen mellan olika ämnen för eleverna i årskurs 6 läsåret 2016/17. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 12,9 i ämnet kemi och 15,2 i ämnet musik, vilket är i nivå med riket. I samtliga ämnen som redovisas i statistiken hade flickorna en högre genomsnittlig betygspoäng än pojkarna.

Kunskapsresultat årskurs 9

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 visar att 84 procent av eleverna i årskurs 9 i Hjo kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen. Detta är högre än motsvarande genomsnittliga andel för riket som var 72 procent. I ämnena slöjd, musik och moderna språk uppnådde samtliga elever i Hjo kommun kunskapskraven för minst E. Det ämne där lägst andel elever, 95 procent, uppnådde kunskapskraven var svenska. Genomsnittligt meritvärde för eleverna i årskurs 9 i Hjo kommun läsåret 2016/2017 var

230 (jämfört med rikets 224). Andelen elever i Hjos kommun som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och estetiskt program var 90 procent (jämfört med 82 procent i riket) och till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogram 90 procent, samt naturvetenskapligt och tekniskt program cirka 87 procent (jämfört med 80 och 79 procent i riket). Det var inga stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat i kommunen i årskurs 9.

Resultatet av trygghet och studiero

I Skolinspektionens skolenkät som genomfördes hösten 2016 med elever i årskurs 5 i Hjo kommun svarade 87 procent (svarsfrekvens 94 procent), av eleverna att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Den genomsnittliga andelen som svarade på samma sätt bland samtliga elever i grundskolan årskurs 5 som deltog i enkätundersökningen i riket var 92 procent. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarade 68 procent av eleverna i Hjo kommun att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. Den genomsnittliga andelen som svarade på samma sätt bland samtliga elever som deltog i enkätundersökningen i riket var 71 procent.

I Skolinspektionens skolenkät som genomfördes hösten 2016 med elever i årskurs 9 i Hjo kommun svarade 80 procent (svarsfrekvens 78 procent), av eleverna att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Den genomsnittliga andelen som svarade på samma sätt bland samtliga elever i grundskolan årskurs 9 som deltog i enkätundersökningen i riket var 83 procent. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarade 68 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. Den genomsnittliga andelen som svarade på samma sätt bland samtliga elever som deltog i enkätundersökningen i riket var 61 procent.

Grundsärskola

För grundsärskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i grundsärskolan. Hjo kommun har skickat in dokumentationen av ett systematiskt kvalitetsarbete som gjorts av rektorn för grundsärskolan. Den dokumentationen visar att samtliga elever som läser ämnen uppnår minst E i alla ämnen.

Gymnasieskola

För gymnasieskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik över kunskapsresultaten då Hjo kommun endast bedriver utbildning inom introduktionsprogram. Inte heller kommunen har presenterat någon sammanställning av kunskapsresultaten för introduktionsprogrammen.

Gymnasiesärskola

Då Hjo kommun inte bedriver utbildning inom gymnasiesärskolan i egen regi finns inga resultat redovisade för kommunen i den nationella statistiken.

Vuxenutbildning

I kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå var det år 2017, enligt Skolverkets statistik, 79 procent av kursdeltagarna i Hjo kommun som slutförde sina kurser. Genomsnittet för riket var samma år 71 procent. År 2016 var det 4 procent av kursdeltagarna i Hjo kommun som gjorde avbrott i sina kurser på vuxenutbildningen. Detta är betydligt lägre än genomsnittet för riket som samma år var 19 procent. Antalet

deltagare i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är för litet för att redovisa motsvarande uppgifter.

För kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare var det 100 procent av eleverna som var nybörjare i utbildning i svenska för invandrare år 2014 som fått minst godkänt i någon kurs under åren 2014-2016. Detta är högre än genomsnittet för riket som samma år var 64 procent. Andelen elever som avbrutit studierna under samma period går inte att redovisa på grund av lågt statistik underlag.